

**Tầm nhìn của Việt Nam về khu vực ASEAN, chủ trương, đường lối đối ngoại
và hội nhập quốc tế của Việt Nam trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc**

GS, TS TÔ LÂM

Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam

Thưa ngài Tổng Thư ký ASEAN Kao Kim Hourn,

Thưa các quý vị và các bạn,

1. Tôi vui mừng trong chuyến thăm cấp nhà nước tới Indonesia có dịp thăm chính thức và phát biểu tại Ban Thư ký ASEAN - cơ quan thường trực của ASEAN, nơi diễn ra các cuộc họp, hội nghị cấp cao và các cấp của ASEAN, giữa ASEAN và đối tác, cũng là nơi các nhà lãnh đạo ASEAN thông qua nhiều quyết sách quan trọng đóng góp cho sự phát triển và tương lai của khu vực Đông Nam Á và thế giới.

Tôi chân thành cảm ơn ngài Tổng Thư ký, các vị lãnh đạo và cán bộ Ban Thư ký ASEAN, cùng các vị đại sứ, đại diện các phái đoàn ngoại giao tại đây đã dành cho tôi và đoàn Việt Nam sự đón tiếp nồng hậu. Trong khán phòng hôm nay, tôi được biết có nhiều học giả, nhà nghiên cứu uy tín, nhiều người đã và đang có những đóng góp quan trọng cho tiến trình phát triển của ASEAN và quan hệ Việt Nam - Indonesia. Tôi trân trọng gửi tới cả các quý vị lời chào và lời chúc mừng tốt đẹp nhất.

Thưa quý vị và các bạn,

2. Ngay khi đặt chân tới “xứ sở vạn đảo” tươi đẹp, đâu đâu chúng tôi cũng thấy những ánh mắt rạng ngời, những nụ cười rất thân thiện và triu mến của người dân Indonesia, khiến chúng tôi cảm thấy như được đến thăm nhà một người anh em ruột thịt với rất nhiều nét tương đồng và sự gần gũi. Đất nước Indonesia nổi tiếng về bề dày văn hoá đa dạng, nơi giao thoa của nhiều nền văn minh, tôn giáo lớn trong khu vực trải dài từ Ấn Độ Dương sang Thái Bình Dương. Thiên nhiên hùng vĩ, kết hợp với những công trình kiến trúc cổ xưa thấm đẫm các giá trị văn hoá tâm linh và cả những công trình kiến trúc hiện đại độc đáo đầy ấn tượng đã trở thành điểm đến hấp dẫn của du khách khắp thế giới và Việt Nam.

Đất nước Indonesia còn được biết đến với những tư tưởng vượt khỏi tầm khu vực, trong đó độc lập, tự chủ, tự cường, không liên kết... đã trở thành triết lý đối ngoại của Indonesia. Với nguồn cảm hứng khi đến với xứ sở này và đắm mình trong không khí hết sức ấm áp, thân thiện và đoàn kết tại Ban Thư ký ASEAN, tôi muốn chia sẻ với quý vị một số suy nghĩ về vai trò quan trọng của ASEAN trong bối cảnh hiện nay ở khu vực châu Á - Thái Bình Dương và Ấn Độ Dương; về đường lối đối ngoại, hội nhập quốc tế của Việt Nam trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, nỗ lực đóng góp vào hòa bình, ổn định và phát triển của ASEAN, khu vực và thế giới.

Kính thưa các quý vị,

3. Trong các thập kỷ gần đây, đặc biệt từ sau đại dịch COVID -19, thế giới và khu vực đang chứng kiến những chuyển động nhanh chóng, tạo ra những thay đổi mang tính thời đại với ba xu thế lớn đang định hình diện mạo tương lai:

Một là, sự tái định hình cục diện thế giới theo hướng đa cực, đa trung tâm, trong đó, cạnh tranh chiến lược và phân tách giữa các nước lớn ngày càng gay gắt, đặt ra những cơ hội và thách thức chưa từng có đối với trật tự quốc tế hậu chiến và ASEAN.

Hai là, sự phát triển bùng nổ của khoa học - công nghệ, đặc biệt là những công nghệ mới nổi như trí tuệ nhân tạo, công nghệ lượng tử, chuỗi khối, sinh học tổng hợp... dẫn tới những thay đổi cơ bản trong đời sống văn hóa - kinh tế, chính trị, xã hội toàn nhân loại, từng dân tộc và mỗi người dân.

Ba là, tác động ngày càng sâu sắc của các thách thức an ninh phi truyền thống, như biến đổi khí hậu, cạn kiệt tài nguyên, dịch bệnh, an ninh mạng, già hoá dân số... đòi hỏi các quốc gia phải điều chỉnh phương thức phát triển và hợp tác trong quản trị toàn cầu.

Những xu thế này đang tác động sâu sắc đến mọi mặt của đời sống chính trị, an ninh, kinh tế và xã hội toàn cầu, mang lại cơ hội cũng như thách thức đối với tất cả các quốc gia, các tổ chức quốc tế, trong đó có ASEAN và Việt Nam. Hơn bao giờ hết, chúng ta có cảm nhận rõ về khó khăn, thách thức, về rủi ro đối với hòa bình, an ninh, ổn định. Leo thang căng thẳng và xung đột giữa các quốc gia tăng lên mức cao nhất trong 75 năm qua. An ninh toàn cầu ngày càng bất ổn, gần 15% dân số thế giới hiện đang sống tại những khu vực bị ảnh hưởng bởi xung đột. Hợp tác quốc tế và các định chế đa phương đứng trước nhiều thách thức chưa từng có khi lòng tin giữa các quốc gia đang dần bị thay thế bởi đối đầu và nghi kỵ. Chủ nghĩa đa phương mở được thúc đẩy bởi tiến trình toàn cầu hoá mạnh mẽ trong hơn 3 thập kỷ qua đang bị xói mòn. Các thách thức an ninh phi truyền thống và truyền thống đan xen ngày càng phức tạp, làm cho môi trường an ninh và phát triển của khu vực châu Á - Thái Bình Dương, trong đó có Đông Nam Á và các nước thành viên ASEAN phức tạp và khó dự báo hơn bao giờ hết. Đúng như nhận định của ngài Tổng Thư ký ASEAN Kao Kim Hourn tại Diễn đàn Tương lai ASEAN lần thứ hai tại Hà Nội vào cuối tháng 2-2025 vừa qua: thế giới hiện nay được đặc trưng bởi “cạnh tranh, đối đầu, thách thức lẫn nhau và phân mảnh”. Tuy nhiên, tôi cho rằng, chính trong những thách thức, khó khăn luôn chứa đựng hoặc xuất hiện cơ hội. Khó khăn thúc đẩy các quốc gia xích lại gần nhau, đối phó với những thách thức chung. Đồng thời, khó khăn cũng mở ra những cơ hội hiếm có cho ASEAN vươn lên bứt phá và khẳng định vị thế mới, trên cơ sở nguyên tắc, giá trị chung và những thành tựu sau gần 60 năm phát triển. Đặc biệt hơn cả, khó khăn, thách thức là động lực cho sự đổi mới. Từ bài học lịch sử của Việt Nam, nếu như không có những khó khăn, thách thức của thập niên 1980 thì chúng tôi chưa chắc đã có công cuộc đổi mới và Việt Nam ngày hôm nay. Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu của chúng tôi từng căn dặn: “Không có việc gì khó, chỉ sợ lòng không bền, đào núi và lấp biển, quyết chí ắt làm nên”. Đây chính là cơ hội và thời điểm để chúng ta tiếp tục đổi mới và đổi mới mạnh mẽ hơn nữa. Vì vậy, điều chúng ta cần làm là quyết tâm, đồng lòng nhìn thẳng vào những khó khăn, thách thức, tiếp tục thúc đẩy hợp tác, kích thích đổi mới và tạo ra động lực tăng trưởng

mới, bền vững cho cả Cộng đồng ASEAN, cho mỗi quốc gia thành viên của ASEAN cũng như các đối tác của ASEAN.

Thưa các quý vị,

4. Nhìn lại lịch sử gần 60 năm của ASEAN cho chúng ta nhiều bài học kinh nghiệm quý báu, đặc biệt là về tinh thần tự lực, tự cường và tự chủ chiến lược. Tôi muốn chia sẻ với quý vị ba câu chuyện điển hình về những quyết định lịch sử của ASEAN tạo nên bước ngoặt phát triển cho khu vực.

Đầu tiên là giai đoạn khủng hoảng tài chính khu vực những năm cuối thập niên 90 của thế kỷ trước. Tác động lan rộng của cuộc khủng hoảng khi đó đã đặt ra câu hỏi về hiệu quả thực sự và triển vọng của liên kết kinh tế khu vực; thậm chí, không ít đánh giá vội vã cho rằng ASEAN sẽ thu mình lại và dựng lên “bức tường” bảo hộ. Nhưng quyết định của ASEAN khi đó hoàn toàn ngược lại. Chính trong khủng hoảng, ASEAN nhận thức rõ hơn về sự tùy thuộc và gắn kết giữa các nền kinh tế. Từ quyết định đẩy nhanh lộ trình hội nhập trong khu vực thương mại tự do ASEAN, đến các nỗ lực thúc đẩy sự lưu chuyển tự do của hàng hoá, dịch vụ, đầu tư... chính những quyết định đúng đắn đó đã góp phần quan trọng giúp ASEAN vượt qua khó khăn, ngày nay trở thành một trung tâm của các mạng lưới hiệp định thương mại tự do chiếm 30% dân số thế giới và 32% GDP toàn cầu.

Câu chuyện thứ 2 là quyết định của ASEAN đẩy nhanh hình thành Cộng đồng vào năm 2015, rút ngắn tiến độ 5 năm so với lộ trình ban đầu. Đây là một quyết định mạnh mẽ và kịp thời, được đưa ra vào năm 2007 trong bối cảnh nhu cầu nâng tầm liên kết của ASEAN trở nên cấp thiết để bắt kịp xu hướng toàn cầu hoá và hội nhập ngày càng sâu sắc. Hiến chương ASEAN có hiệu lực năm 2008 tạo dựng khuôn khổ pháp lý và thể chế toàn diện cho liên kết ASEAN. Sự ra đời của Cộng đồng ASEAN ngày 31-12-2015 là bước chuyển mới về chất của ASEAN trên cả ba trụ cột: (1) Chính trị - an ninh; (2) Kinh tế và (3) Văn hoá - xã hội. ASEAN ngày nay đã trở thành Cộng đồng 10 quốc gia thống nhất trong đa dạng; là nền kinh tế lớn thứ 5 trên thế giới với tốc độ tăng trưởng hàng đầu; là trung tâm của các tiến trình liên kết khu vực và toàn cầu; là cầu nối của đối thoại, hợp tác vì hoà bình và phát triển ở khu vực, góp phần tích cực vào định hình một trật tự thế giới mới.

Cuối cùng là câu chuyện về nỗ lực phi thường của ASEAN vượt qua đại dịch COVID -19. Trước thách thức chưa từng có tiền lệ từ sự bùng phát của dịch bệnh, ASEAN đã huy động sức mạnh tổng thể, biến nhu cầu hợp tác ứng phó thành mẫu số lợi ích chung của các quốc gia, cùng nhau duy trì ổn định các hoạt động của ASEAN, giữ vững đà xây dựng Cộng đồng. Giữa những gam màu âm đạm của bức tranh kinh tế thế giới, ASEAN tiếp tục nổi lên là một điểm sáng tích cực với dự báo tăng trưởng năm 2025 đạt 4,7%. Để tận dụng các động lực tăng trưởng mới, hàng loạt các khuôn khổ hợp tác đang được khẩn trương xây dựng để nâng cao lợi thế cạnh tranh của ASEAN, định hình và dẫn dắt các xu hướng hợp tác mới ở khu vực.

5. Những câu chuyện trên là minh chứng về các giá trị cốt lõi đã làm nên thành công và bản sắc của ASEAN trong gần 6 thập kỷ qua. Đoàn kết, tự cường, hợp tác, thống nhất trong đa dạng tiếp tục là những chìa khoá bảo đảm thành công của

ASEAN trong bối cảnh đầy biến động hiện nay. Sự xuất hiện của ngày càng nhiều thách thức với tác động đa chiều, sâu rộng đòi hỏi ASEAN có cách tiếp cận sáng tạo, linh hoạt và đổi mới, kể cả trong quá trình ra quyết định. Đồng thuận, đoàn kết không có ý nghĩa là luôn giữ mình trong vùng an toàn cho tất cả các bên. Ngược lại, các thành viên trong gia đình ASEAN phải dám nghĩ, dám làm, dám hành động vì lợi ích chung. Đó mới chính là ý nghĩa và giá trị thực sự của đồng thuận và đoàn kết.

6. Bước vào giai đoạn phát triển mới, ASEAN chắc chắn sẽ phát triển mạnh mẽ và sẽ trở thành nền kinh tế lớn thứ tư thế giới vào năm 2030. Có thị trường tiêu dùng hơn 800 triệu dân, đồng thời sẽ là trung tâm công nghệ, kinh tế số và đổi mới sáng tạo, với nền kinh tế số của ASEAN đang phát triển nhanh và dự kiến sẽ đạt mốc 1.000 tỷ USD vào năm 2030.

Trước những biến động phức tạp hiện nay, để duy trì và phát huy các thành quả đã đạt được một cách hiệu quả và bền vững, khẳng định tầm vóc và vị thế tâm điểm, ASEAN không chỉ cần sự đoàn kết, nhất trí, đồng lòng, mà còn cần có tư duy đột phá, chiến lược sắc bén, lộ trình khả thi, nguồn lực tập trung và hành động quyết liệt. Tôi có một số suy nghĩ về việc tạo đột phá trong phát huy các giá trị chiến lược của ASEAN, nâng cao uy tín và vai trò của ASEAN trong thời gian tới.

Thứ nhất, bảo đảm tự chủ chiến lược và linh hoạt nhằm tăng cường khả năng thích ứng và ứng phó trước các thách thức và biến động nhanh chóng trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược. ASEAN cần phối hợp với trách nhiệm cao hơn trong tăng cường đoàn kết nội khối. Đây là yếu tố quyết định để ứng phó với các áp lực bên ngoài, duy trì tiếng nói độc lập và cân bằng trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược nước lớn ngày càng gay gắt. Theo đó, ASEAN cần gia tăng đồng thuận thông qua tham vấn, đối thoại, đan xen lợi ích giữa các thành viên; nâng cao ý thức cộng đồng và sự chủ động, tích cực hơn từ mỗi quốc gia thành viên trong tìm kiếm mẫu số chung về lợi ích, bản sắc và giá trị ASEAN.

Thứ hai, tự cường hơn về kinh tế, tận dụng và phát huy lợi thế của ASEAN là không gian phát triển kinh tế rộng lớn và giàu tiềm năng, vươn lên trong chuỗi cung ứng toàn cầu để trở thành trung tâm sản xuất chiến lược của thế giới. ASEAN cần sáng tạo hơn trong các giải pháp phát triển, có những cách tiếp cận mới trong thúc đẩy các động lực tăng trưởng mới, nhất là về đổi mới sáng tạo, khoa học - công nghệ, chuyển đổi số, phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, năng lượng tái tạo và phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao; bảo đảm hài hoà giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển xanh, bao trùm, bền vững. ASEAN cần trở thành trung tâm của các sáng kiến đột phá về công nghệ, biến các nghiên cứu khoa học thành ứng dụng thực tiễn, hiệu quả trong phát triển kinh tế - xã hội.

Thứ ba, phát huy hơn nữa bản sắc và giá trị của ASEAN. Tăng cường kết nối văn hoá và giao lưu nhân dân, phát huy các giá trị mang bản sắc của ASEAN như đồng thuận, hài hòa và tôn trọng khác biệt. Gìn giữ và phát huy “Phương cách ASEAN” - một di sản văn hóa quý báu trong phương thức ra quyết định của Hiệp hội, đặc biệt là lấy người dân làm trung tâm, mục tiêu và động lực của phát triển bền

vững. Trong bối cảnh an ninh lương thực, an ninh năng lượng và biến đổi khí hậu đã và đang tác động nghiêm trọng đến cuộc sống của người dân, nhiệm vụ của ASEAN là chuẩn bị sẵn sàng về mọi mặt để có thể chủ động thích ứng trong mọi hoàn cảnh, bảo đảm cuộc sống ổn định và thịnh vượng cho người dân.

Thứ tư, tăng cường hiệu quả trong xây dựng các chuẩn mực ứng xử nhằm điều hoà và điều hướng mối quan hệ giữa các nước ở khu vực trên cơ sở nguyên tắc cân bằng, bao trùm và hợp tác cùng có lợi. Đồng thời, phải bảo đảm tính thực chất trong triển khai các sáng kiến và cam kết hợp tác. Trước thực trạng gia tăng cọ xát chiến lược giữa các nước lớn, ASEAN cần thể hiện đoàn kết cả trong ứng xử và hành động, duy trì vai trò trung tâm, phát huy vai trò kết nối, cầu nối, khuyến khích các bên tham gia vào các cơ chế do ASEAN dẫn dắt, tạo nền tảng đối thoại và hợp tác thiện chí, thúc đẩy hợp tác và duy trì ổn định, hoà bình cho khu vực và thế giới, trên cơ sở bảo đảm tuân thủ tôn chỉ và nguyên tắc do các cơ chế của ASEAN đề ra. Đặc biệt, ASEAN cần chủ động hơn trong việc dùng “phương cách ASEAN” để tìm giải pháp lâu dài, bền vững cho các vấn đề trong cũng như ngoài khu vực Đông Nam Á.

Thứ năm, tập trung cùng nhau giải quyết những vấn đề trong nội khối để giúp Myanmar ổn định và phát triển; giúp Timor Leste sớm trở thành thành viên đầy đủ của ASEAN.

Thưa quý vị,

7. Việt Nam tự hào với tiến trình hội nhập quốc tế được triển khai trong hơn 30 năm qua, mà trong đó ASEAN là điểm khởi đầu, là tiền đề cho Việt Nam hội nhập ngày càng sâu rộng vào khu vực và thế giới. Từ một nước bị cô lập, cấm vận, Việt Nam ngày nay có quan hệ ngoại giao với 194 quốc gia và là thành viên của hơn 70 diễn đàn, tổ chức khu vực và thế giới. Mạng lưới hiệp định thương mại tự do (FTA) mà Việt Nam ký kết và triển khai với hơn 60 quốc gia và nền kinh tế đã góp phần đưa Việt Nam trở thành một trong 40 nền kinh tế lớn nhất thế giới và 20 nền kinh tế hàng đầu thế giới về thu hút đầu tư nước ngoài và về quy mô thương mại.

Đến nay, Việt Nam đã thiết lập quan hệ đối tác toàn diện, đối tác chiến lược, đối tác chiến lược toàn diện với 35 quốc gia, gồm tất cả các thành viên ASEAN và các đối tác quan trọng của ASEAN. Có thể khẳng định, hợp tác với các thành viên ASEAN và với mạng lưới các đối tác của ASEAN đã góp phần quan trọng vào việc bảo đảm môi trường hoà bình, ổn định, thuận lợi cho Việt Nam phát triển và ngày càng thịnh vượng, mở ra không gian phát triển đầy tiềm năng cho Việt Nam và giúp Việt Nam nâng cao uy tín, vai trò và vị thế quốc tế.

Là một thành viên tin cậy, tích cực và trách nhiệm của khu vực và thế giới, Việt Nam đã và đang nỗ lực đóng góp nguồn lực và trí lực vào các cơ chế hợp tác quan trọng hàng đầu của khu vực và toàn cầu. Những đóng góp của Việt Nam trên cương vị Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, Ủy viên Hội đồng nhân quyền Liên hợp quốc và các cơ chế hợp tác khu vực quan trọng như Diễn đàn Khu vực ASEAN (ARF), Hội nghị Cấp cao Đông Á (EAS), Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC), 3 lần là Chủ tịch ASEAN (các năm 1998, 2010, 2020)... được bạn bè quốc tế ghi nhận và đánh giá cao. Việt Nam hiểu rằng,

song hành với sự gia tăng về vị thế là sự gia tăng của trách nhiệm, với gia đình ASEAN, với bạn bè khu vực và với những vấn đề quan tâm chung của cộng đồng quốc tế.

Những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử này là nền tảng quan trọng để Việt Nam bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Việt Nam xác định quyết tâm theo đuổi mục tiêu tăng trưởng bút phá 8% trong năm 2025 và trên 2 con số trong những năm tiếp theo; đưa đất nước trở thành nước công nghiệp hiện đại vào năm 2030 và nước phát triển, thu nhập cao vào năm 2045. Chúng tôi gắn phát triển kinh tế nhanh, bền vững với đổi mới mô hình tăng trưởng theo hướng nâng cao chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh với khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số là động lực chủ chốt; đồng thời, tiếp tục lấy con người là trung tâm, là động lực của phát triển; xây dựng Nhà nước pháp quyền của dân, do dân và vì dân.

Trong kỷ nguyên phát triển mới, Việt Nam tiếp tục kiên định thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hoà bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển, đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ, là bạn, là đối tác tin cậy, là thành viên tích cực, có trách nhiệm trong cộng đồng quốc tế; chủ động, tích cực hội nhập quốc tế sâu rộng và toàn diện. Việt Nam sẵn sàng đóng góp tích cực và chủ động hơn nữa vào nền chính trị thế giới, nền kinh tế toàn cầu và nền văn minh nhân loại.

Với khát vọng của một dân tộc yêu chuộng hòa bình, chúng tôi cũng tin tưởng rằng, hòa bình là nền tảng để phát triển. Kế thừa truyền thống hào khí, giàu tính nhân văn của dân tộc “Nói hai nước tình hòa hiếu; tắt muôn đời lửa chiến tranh”, “Đem đại nghĩa để thắng hung tàn; lấy chí nhân mà thay cường bạo”, Việt Nam kiên trì chính sách quốc phòng “bốn không”: (1) Không tham gia liên minh quân sự; (2) Không liên kết với nước này để chống nước kia; (3) Không cho nước ngoài đặt căn cứ quân sự hoặc sử dụng lãnh thổ để chống lại nước khác; (4) Không sử dụng vũ lực hoặc đe dọa sử dụng vũ lực trong quan hệ quốc tế. Việt Nam luôn kiên định ủng hộ việc tôn trọng các nguyên tắc của Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế; ủng hộ mạnh mẽ việc giải quyết tranh chấp bằng các biện pháp hoà bình, phản đối các hành động đơn phương, chính trị cường quyền, sử dụng hoặc đe dọa sử dụng vũ lực trong quan hệ quốc tế.

8. Từ khi bắt đầu mở cửa và hội nhập, chúng tôi luôn xác định ASEAN là cơ chế hợp tác đa phương gắn bó trực tiếp, quan trọng hàng đầu đối với Việt Nam. Trong hơn 3 thập kỷ qua kể từ khi gia nhập ASEAN năm 1995, Việt Nam dành ưu tiên hàng đầu cho việc củng cố, tăng cường quan hệ với các nước láng giềng, khu vực, nỗ lực đóng góp hết sức mình vào việc xây dựng một Cộng đồng ASEAN đoàn kết, vững mạnh và tự cường, qua đó khẳng định vị thế quốc tế của mình với tư cách một thành viên của gia đình ASEAN. Ưu tiên đối ngoại của Việt Nam thời gian tới là nỗ lực cùng ASEAN tiếp tục xây dựng một cộng đồng vững mạnh, đoàn kết, đóng góp vào hòa bình, ổn định và phồn vinh ở khu vực.

Đứng trước khởi điểm lịch sử mới, Việt Nam và ASEAN cùng hướng tới những mục tiêu đầy khát vọng. Trong hành trình phát triển tiếp theo với những kỳ vọng mới đặt ra cho ASEAN, Việt Nam nhận thức rõ hơn trách nhiệm tham gia chủ động

và đóng góp nhiều hơn cho công việc chung, với phương châm sáng tạo trong tư duy, đổi mới trong tiếp cận, linh hoạt trong triển khai, hiệu quả trong cách làm và quyết liệt trong hành động. Việt Nam sẽ phối hợp chặt chẽ với các thành viên ASEAN góp phần hiện thực hoá những tiềm năng và hoá giải các thách thức, trong đó có nỗ lực xây dựng một cấu trúc khu vực bao trùm, bền vững, kết nối về chính trị, an ninh, kinh tế, thương mại, văn hoá, xã hội và giao lưu nhân dân; đồng thời, đề cao ứng xử dựa trên Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế là phương cách tốt nhất, căn cơ nhất để bảo đảm hoà bình, ổn định và thịnh vượng trong khu vực và thế giới.

Việt Nam sẽ tiếp tục chung tay cùng các nước ASEAN hiện thực hóa sứ mệnh lịch sử của ASEAN, lan tỏa các câu chuyện thành công của ASEAN. Với các nước thành viên, đó là câu chuyện của tình đoàn kết, gắn bó và tương trợ, tự lực, tự cường, tự chủ chiến lược, triển khai thành công Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2045, vì lợi ích thiết thực của các nước thành viên và của Cộng đồng. Đối với khu vực, đó là câu chuyện của quan hệ đối tác toàn diện, sâu rộng giữa ASEAN và các đối tác trên tinh thần thiện chí, trách nhiệm, tôn trọng lẫn nhau và cùng có lợi, phấn đấu cho hòa bình, an ninh, ổn định, thịnh vượng và phát triển bền vững. Với thế giới, là câu chuyện trao truyền hy vọng và cảm hứng, ASEAN là hình mẫu thành công về liên kết, mang lại niềm tin và động lực cho đoàn kết, hợp tác phát triển ở nhiều nơi trên thế giới, gắn kết quan tâm của các khu vực với quan tâm của toàn cầu, tạo sức mạnh cộng hưởng cùng xử lý hiệu quả các vấn đề toàn cầu, hiện thực hoá khát vọng chung về hoà bình và phát triển.

Chúc ngài Tổng Thư ký, các quý vị và các bạn sức khỏe, hạnh phúc và thành công.

Trân trọng cảm ơn các quý vị đã chú ý lắng nghe./.

THẺ LỆ
Cuộc thi và Triển lãm ảnh nghệ thuật cấp Quốc gia
“Tổ quốc bên bờ sóng” lần thứ III
(Kèm theo Quyết định số 197 - QĐ/BTGDVTW, ngày 06 tháng 3 năm 2025
của Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương)

1. Cơ quan chủ trì

- Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương

2. Cơ quan phối hợp thực hiện

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
- Bộ Ngoại giao
- Bộ Nông nghiệp và Môi trường
- Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam
- Bộ Tư lệnh Hải quân
- Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh

3. Cơ quan thực hiện

- Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam (VAPA)

4. Mục đích, ý nghĩa

- Cuộc thi và Triển lãm nhằm đổi mới nội dung, hình thức, đa dạng hóa các phương thức tuyên truyền, thông tin đối ngoại về chủ quyền biển, đảo; giới thiệu, quảng bá về tiềm năng, vẻ đẹp của thiên nhiên, con người vùng biển, đảo Việt Nam đến với đông đảo công chúng trong và ngoài nước.

- Cuộc thi nhằm tiếp tục tuyên truyền, khẳng định chủ trương, đường lối đúng đắn của Đảng, Nhà nước, những nỗ lực của các địa phương trong việc thực hiện Nghị quyết số 36-NQ/TW ngày 22/10/2018, Hội nghị lần thứ tám Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa XII) về Chiến lược phát triển bền vững kinh tế biển Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 và triển khai Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng; thiết thực hướng tới kỷ niệm 50 năm Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước (30/4/1975 - 30/4/2025), 80 năm Quốc khánh nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (02/9/1945 - 02/9/2025), 80 năm Ngày truyền thống Công an nhân dân Việt Nam (19/8/1945 - 19/8/2025), 20 năm Ngày hội toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc (19/8/2005 - 19/8/2025), chào mừng Đại hội đảng bộ các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng. Đồng thời, nâng cao nhận thức của quần chúng nhân dân về vị trí, vai trò của biển, đảo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; khẳng định chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ

quốc thông qua nghệ thuật nhiếp ảnh, truyền tải thông điệp về lòng yêu nước, ý chí bảo vệ biển đảo của nhân dân Việt Nam.

- Thông qua Cuộc thi và Triển lãm, kịp thời động viên, tôn vinh sự tham gia, hưởng ứng của các tầng lớp Nhân dân, nhất là các nghệ sĩ - những người yêu thích nhiếp ảnh sáng tạo nhiều tác phẩm mới, có giá trị về nội dung và nghệ thuật, phục vụ hiệu quả công tác tuyên truyền cũng như đời sống văn hóa, tinh thần của Nhân dân. Thúc đẩy phong trào sáng tác ảnh nghệ thuật về biển đảo, phản ánh sinh động đời sống, lao động của ngư dân, hoạt động của các lực lượng bảo vệ chủ quyền biển đảo, tạo sự lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng.

5. Đối tượng dự thi

- Cuộc thi dành cho tất cả công dân Việt Nam từ 15 tuổi trở lên trong và ngoài nước, người nước ngoài đang công tác và sinh sống ở Việt Nam.

- Các thành viên Ban Chỉ đạo, Ban Tổ chức, Hội đồng Giám khảo, Ban Thư ký không được tham gia dự thi.

6. Nội dung

Các tác phẩm tham dự Cuộc thi cần thể hiện một trong những nội dung chính như sau:

- Vẻ đẹp thiên nhiên biển, đảo Việt Nam: Khắc họa những cảnh quan hùng vĩ, đa dạng sinh học biển, hệ sinh thái rừng ngập mặn, rạn san hô, bãi biển, vịnh, đảo và quần đảo của Việt Nam.

- Đời sống sinh hoạt, lao động, sản xuất của ngư dân trên biển: Hình ảnh ngư dân bám biển, khai thác hải sản, đời sống văn hóa, phong tục tập quán, lễ hội truyền thống của cư dân vùng biển.

- Hoạt động bảo vệ chủ quyền biển, đảo: Ghi lại những khoảnh khắc của các lực lượng Hải quân, Cảnh sát biển, Bộ đội Biên phòng, Công an, Hải đội dân quân thường trực,... trong thực hiện nhiệm vụ giữ gìn chủ quyền biển đảo; các hình ảnh phản ánh hoạt động diễn tập, cứu hộ cứu nạn trên biển, sự gắn kết quân dân.

- Các công trình kinh tế - xã hội, văn hóa trên các vùng biển, đảo: Phản ánh sự phát triển của các khu đô thị ven biển, cảng biển, khu du lịch biển, công trình năng lượng tái tạo (điện gió, điện mặt trời trên biển).

- Du lịch biển và phát triển bền vững: Ghi nhận sự phát triển của ngành du lịch biển, các mô hình du lịch sinh thái biển đảo, du lịch nghỉ dưỡng cao cấp, khai thác tiềm năng du lịch gắn với bảo tồn thiên nhiên và giữ gìn bản sắc văn hóa biển.

- Những tấm gương tiêu biểu, điển hình tiên tiến trong phát triển kinh tế - xã hội và bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc: Ghi nhận những cá nhân, tập thể

có đóng góp xuất sắc trong phát triển kinh tế biển, đổi mới sáng tạo, bảo vệ môi trường biển, giữ gìn an ninh biển đảo.

- Ứng dụng khoa học công nghệ trong phát triển kinh tế biển và bảo vệ hệ sinh thái đại dương: Phản ánh sự đổi mới trong việc ứng dụng công nghệ viễn thám, trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn trong giám sát biển, quản lý tài nguyên, cảnh báo thiên tai và nghiên cứu bảo vệ hệ sinh thái biển; các tiến bộ trong công nghệ nuôi trồng thủy sản thông minh...

- Các hoạt động hợp tác quốc tế về phát triển biển, đảo: Ghi nhận những sáng kiến, dự án hợp tác song phương, đa phương trong nghiên cứu khoa học biển, bảo vệ môi trường biển, hợp tác khai thác dầu khí.

- Phản ánh những bước tiến quan trọng trong chiến lược phát triển kinh tế biển gắn với hội nhập quốc tế, khai thác tài nguyên biển bền vững và khẳng định vị thế quốc gia biển mạnh; những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội của các địa phương ven biển sau gần 40 năm đất nước tiến hành công cuộc đổi mới.

- Không gian sáng tác gồm 28 tỉnh, thành phố ven biển: Quảng Ninh, Hải Phòng, Thái Bình, Nam Định, Ninh Bình, Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, Đà Nẵng, Quảng Nam, Quảng Ngãi, Bình Định, Phú Yên, Khánh Hòa, Ninh Thuận, Bình Thuận, Bà Rịa - Vũng Tàu, TP Hồ Chí Minh, Tiền Giang, Bến Tre, Trà Vinh, Sóc Trăng, Bạc Liêu, Cà Mau và Kiên Giang.

7. Quy định về tác phẩm tham dự Cuộc thi

- Tác giả phải chịu trách nhiệm về bản quyền tác phẩm của mình. Ban Tổ chức không chịu trách nhiệm về bất cứ tranh chấp nào liên quan đến bản quyền tác phẩm. Ban Tổ chức được phép loại bỏ tác phẩm vi phạm thể lệ trước, trong và sau Cuộc thi.

- Ảnh dự thi là ảnh màu hoặc đen trắng.

- Mỗi tác giả có quyền gửi tối đa 10 tác phẩm tham dự Cuộc thi (cả ảnh đơn và ảnh bộ). Chỉ được lấy 1 tên theo Chứng minh nhân dân hoặc Căn cước công dân.

+ Ảnh đơn: Mỗi ảnh là một tác phẩm.

+ Ảnh bộ: Mỗi bộ ảnh là một tác phẩm, gồm từ 05 đến 08 ảnh. Bộ ảnh phải có phần giới thiệu nội dung và chú thích từng bức ảnh, kết cấu của bộ ảnh; có ảnh maket tổng thể bộ ảnh. Tác giả phải đánh số thứ tự 08 ảnh trong bộ ảnh từ 1 đến 8 (trên website nhận ảnh sẽ có hướng dẫn cụ thể khi tác giả thực hiện việc gửi ảnh).

Trong trường hợp tác giả gửi ảnh dự thi bao gồm cả ảnh đơn và ảnh bộ thì ảnh đơn không trùng với ảnh trong bộ ảnh.

- Khi tải ảnh dự thi, tác giả phải ghi rõ địa điểm sáng tác.

- Tác phẩm được sáng tác bằng phương pháp hiện thực, không chấp nhận ảnh chấp ghép, thêm, bớt, làm sai lệch thực tế.

- Ảnh dự thi là ảnh chưa được trưng bày hoặc đoạt giải tại bất kỳ cuộc thi và triển lãm ảnh cấp quốc gia nào do Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam tổ chức hoặc phối hợp tổ chức. Các ảnh đoạt giải hoặc trưng bày triển lãm cấp tỉnh, thành phố và khu vực vẫn được dự thi.

- Thời gian sáng tác:

+ Đối với tác phẩm ảnh đơn: sáng tác từ năm 2023 đến nay.

+ Đối với tác phẩm ảnh bộ: khuyến khích sáng tác từ năm 2023 đến nay:

Trong trường hợp cần thiết, Ban Tổ chức có quyền yêu cầu tác giả nộp file gốc để kiểm chứng thông tin.

- Ảnh dự thi dưới dạng file ảnh kỹ thuật số, định dạng JPG, chiều dài nhất của file ảnh tối thiểu 3000pixels, tối đa 4000pixel, độ phân giải 300dpi.

- Trên ảnh có hiển thị các thông tin: tên, chữ chìm, địa danh, ảnh có bo và viền... sẽ không hợp lệ.

- Quyết định của Ban Chỉ đạo là kết quả chung cuộc.

8. Cơ cấu giải thưởng của Cuộc thi

- Cơ cấu Giải thưởng: gồm 02 hệ thống giải thưởng dành cho 02 thể loại Ảnh đơn và Ảnh bộ, gồm:

+ 02 giải Nhất, mỗi giải gồm: Biểu trưng pha lê, Chứng nhận kèm tiền thưởng 20.000.000đ (Hai mươi triệu đồng chẵn) của Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương và Huy chương Vàng, Chứng nhận của Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam.

+ 04 giải Nhì, mỗi giải gồm: Biểu trưng pha lê; Chứng nhận kèm tiền thưởng 15.000.000đ (Mười lăm triệu đồng chẵn) của Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương và Huy chương Bạc, Chứng nhận của Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam.

+ 06 giải Ba, mỗi giải gồm: Biểu trưng pha lê; Chứng nhận kèm tiền thưởng 10.000.000đ (Mười triệu đồng chẵn) của Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương và Huy chương Đồng, Chứng nhận của Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam.

+ 10 giải Khuyến khích, mỗi giải gồm: Biểu trưng pha lê; Chứng nhận kèm tiền thưởng 5.000.000đ (Năm triệu đồng chẵn) của Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương và Chứng nhận của Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam.

- Cơ cấu Giải thưởng có thể thay đổi, căn cứ vào chất lượng tác phẩm của mỗi thể loại.

- Các tác phẩm đoạt giải và triển lãm được Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam tính điểm cấp Quốc gia theo Quy chế của Hội.

- Ban Tổ chức Cuộc thi có quyền sử dụng tác phẩm đoạt giải và triển lãm để phục vụ cho các hoạt động tuyên truyền, đối ngoại không nhằm mục đích thương mại mà không phải trả bất cứ một khoản thù lao nào khác. Quyền nhân thân thuộc về tác giả.

- Tác phẩm đoạt giải và triển lãm nếu vi phạm quyền tác giả và quyền liên quan theo quy định của pháp luật, Ban Tổ chức sẽ thu hồi giải thưởng.

- Mỗi tác phẩm được chọn trưng bày triển lãm được trả nhuận treo.

- Các tác phẩm khác (*ngoài tác phẩm đoạt giải và triển lãm*), nếu được chọn phục vụ cho công tác tuyên truyền, Ban Tổ chức và các nhà tài trợ sẽ phải thỏa thuận với tác giả, chủ sở hữu quyền tác giả.

9. Trách nhiệm của tác giả

- Thực hiện đúng thể lệ Cuộc thi; việc tác giả gửi tác phẩm tham gia dự thi coi như chấp thuận mọi quy định trong thể lệ Cuộc thi.

- Chịu trách nhiệm về quyền tác giả, quyền liên quan và thuế thu nhập cá nhân theo quy định của pháp luật.

- Tác giả vi phạm quy chế của cuộc thi:

+ Nếu là hội viên của VAPA, Ban Tổ chức hủy toàn bộ tác phẩm tham gia dự thi, không được xét tước hiệu, xuất sắc và không hỗ trợ sáng tác trong năm 2025.

+ Nếu chưa là hội viên của VAPA, Ban Tổ chức hủy toàn bộ tác phẩm tham gia dự thi, không xét kết nạp hội viên nếu đủ điều kiện kết nạp năm 2025.

10. Phương thức và thời gian gửi ảnh

- Tác giả gửi ảnh trực tiếp tại website:

www.anhnghehthuathuataoquoahuong2025.com

- Thời gian nhận tác phẩm dự thi từ ngày 10/3/2025 đến hết ngày 10/7/2025.

11. Hội đồng Giám khảo

Hội đồng Giám khảo gồm Hội đồng Sơ khảo và Hội đồng Chung khảo do Ban Chỉ đạo Cuộc thi quyết định thành lập. Hội đồng Giám khảo xây dựng Quy chế chấm giải phù hợp với Thể lệ của Cuộc thi và các quy định pháp luật liên quan.

Trên cơ sở kết quả xét chọn của Hội đồng Sơ khảo, Hội đồng Chung khảo có trách nhiệm thẩm định và báo cáo Trưởng Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương phê duyệt danh sách các tác phẩm đoạt giải (thông qua Thường trực Hội đồng Thi đua Khen thưởng Cơ quan Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương).

* Thông tin Cuộc thi có thể tìm hiểu tại địa chỉ Website: www.anhnghehthuathuataoquoahuong2025.com

* Thông tin chi tiết xin liên hệ: Vụ Thông tin - Đối ngoại, Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương (ĐT: 080 45142); Ban Sáng tác, Triển lãm, Hội Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam (ĐT: 024 3943 5885)

Hỗ trợ giải đáp thông tin và gửi file ảnh: Đ/c Mai Vinh, ĐT: 02633700292 - 0918878915.

Ban Tổ chức Cuộc thi mong nhận được sự hưởng ứng nhiệt tình của các nhà nhiếp ảnh chuyên nghiệp, không chuyên nghiệp, sự phối hợp tổ chức của Ban Tuyên giáo và Dân vận các tỉnh ủy, thành ủy; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Hội Văn học Nghệ thuật của các tỉnh, thành phố trên cả nước để Cuộc thi thành công tốt đẹp./.

BAN TỔ CHỨC CUỘC THI

TƯƠNG LAI CHO THẾ HỆ VƯỜN MÌNH

Trong suốt tiến trình lịch sử dựng nước và giữ nước, thanh niên-thế hệ trẻ luôn giữ vị trí quan trọng, được ví như rường cột quyết định sự hưng thịnh của dân tộc. Trong mọi thời kỳ cách mạng từ khi có Đảng lãnh đạo đến nay, thanh niên luôn là lực lượng tiên phong, đóng vai trò nòng cốt, từ đấu tranh giành độc lập, thống nhất đất nước đến công cuộc đổi mới và phát triển kinh tế - xã hội. Có thể nói lịch sử của Đảng ta từ khi ra đời đến nay luôn có dấu ấn, thể hiện rõ vai trò của các thế hệ thanh niên ưu tú, xuất sắc của dân tộc. Các đồng chí Tổng Bí thư đầu tiên, các nhà lãnh đạo tài ba của Đảng, các trí thức lớn của Việt Nam đều đã giữ các cương vị trọng trách ngay từ khi còn đang tuổi thanh niên.

Trong giai đoạn mới hiện nay, vai trò của lực lượng thanh niên càng trở nên quan trọng. Thanh niên là trụ cột để đưa đất nước vững bước vào kỷ nguyên mới, là nguồn lực chủ yếu để xây dựng và phát triển lực lượng sản xuất mới, đồng thời là đội ngũ tiên phong tham gia các lĩnh vực mới. Thanh niên là chủ nhân tương lai của đất nước, là nhân tố quan trọng trong xây dựng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam.

Thành tựu và thách thức

Sự trưởng thành, bền vững, thậm chí vận mệnh của đất nước phụ thuộc rất nhiều vào lực lượng thanh niên và thế hệ trẻ. Trong các cuộc kháng chiến thần thánh của dân tộc chống đế quốc, ngoại xâm giành độc lập, tự do, bảo vệ toàn vẹn chủ quyền, lãnh thổ thiêng liêng của Tổ quốc, hàng triệu triệu thanh niên đã dâng hiến tuổi thanh xuân “quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh”. Lịch sử dân tộc mãi mãi khắc ghi lớp lớp thanh niên ra trận “mà lòng phơi phới dậy tương lai” với tinh thần “vững vàng hơn dãy Trường Sơn”, “Chưa hết giặc là ta chưa về”. Trong chiến đấu, trong xây dựng và bảo vệ đất nước, chúng ta luôn thấy hình bóng của “Thanh niên ba sẵn sàng”, “Phụ nữ ba đảm đang”, “Năm xung phong”, “Đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên”, “Thanh niên đi đầu trong sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” và “Thanh niên Việt Nam - Dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm”... Những năm gần đây, thế hệ trẻ Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng trên các lĩnh vực học thuật, thể thao và văn hóa, góp phần khẳng định vị thế đất nước trên trường quốc tế. Thanh niên Việt Nam liên tục giành được các giải thưởng uy tín trong các kỳ thi quốc tế về toán học, vật lý, hóa học, tin học, sáng tạo khoa học kỹ thuật, nghệ thuật... Những thành công này cho thấy trí tuệ và khả năng cạnh tranh mạnh mẽ của thanh niên Việt Nam trong môi trường toàn cầu hóa. Trong lĩnh vực thể thao, thanh niên cũng liên tục lập nên những dấu mốc đáng tự hào tại các giải đấu khu vực và thế giới, thể hiện rõ sức mạnh thể chất và tinh thần thi đấu kiên cường.

Về văn hóa, thế hệ trẻ đã và đang đóng vai trò quan trọng trong việc giữ gìn, bảo tồn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, nhiều giá trị văn hóa truyền thống của Việt Nam đã được quảng bá rộng rãi trên thế giới

thông qua những nỗ lực không ngừng của các bạn trẻ trong các hoạt động giao lưu văn hóa quốc tế, các chương trình văn hóa nghệ thuật đa dạng và sáng tạo.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đó, chúng ta cũng đang phải đối mặt với nhiều thách thức lớn. Chất lượng nguồn nhân lực Việt Nam, dù đã được nâng cao, nhưng vẫn còn khoảng cách khá xa so với các quốc gia phát triển, đặc biệt là ở khả năng sáng tạo, năng suất lao động, kỹ năng thực hành và trình độ ngoại ngữ. Hiện Việt Nam đã nằm trong nhóm 34 nền kinh tế lớn nhất thế giới, tuy nhiên năng suất lao động của ta hiện vẫn đứng thứ 117/181 nước/vùng lãnh thổ được thống kê, chỉ tương đương 11,4% so với Singapore, bằng 35,4% của Malaysia, chưa kể các quốc gia phát triển khác.

Trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển của nền kinh tế, Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể trong việc cải thiện chất lượng cuộc sống, giáo dục và y tế cho nhân dân. Tuy nhiên, khi xét đến thể chất, sức khỏe tổng thể và chiều cao trung bình của thanh niên, vẫn tồn tại một khoảng cách rõ rệt so với các nước trong khu vực và các nước phát triển trên thế giới. Chiều cao trung bình của nam giới ở Việt Nam trong lần khảo sát gần nhất vào năm 2020 là 168,1cm, nữ giới là 156,2cm, thấp hơn so với các nước trong khu vực như Thái Lan, Hàn Quốc và Nhật Bản. Tuổi thọ của người Việt Nam hiện nay là 74,5 năm, thấp hơn 5-10 năm so với Nhật Bản, Hàn Quốc, Đức. Tỷ lệ suy dinh dưỡng thấp còi ở Việt Nam (19,6%) cũng cao hơn nhiều so với các nước phát triển như Nhật Bản hay Singapore, cho thấy vấn đề dinh dưỡng từ nhỏ vẫn ảnh hưởng lâu dài đến thể chất thanh niên. Trong các cuộc thi đấu thể thao thành tích cao, Việt Nam có thể đạt thành tích tốt trong các môn đòi hỏi kỹ năng nhưng khó cạnh tranh được ở các môn yêu cầu sức mạnh và sức bền.

Một thách thức nữa là việc Việt Nam hiện đang bước vào giai đoạn cuối của thời kỳ dân số vàng trong khi hiện tượng già hóa dân số đang diễn ra với tốc độ rất nhanh. Năm 2011 tỷ lệ người từ 60 tuổi trở lên chiếm trên 10% tổng dân số, đến năm 2022, tỷ lệ này đã tăng lên khoảng 12,8%, tương đương khoảng 12,5 triệu người cao tuổi. Dự kiến đến năm 2036, tỷ lệ người cao tuổi sẽ đạt 20%, đồng nghĩa với việc Việt Nam bước vào giai đoạn dân số già. Khi dân số già đi, tỷ lệ người lao động giảm, số người phụ thuộc tăng lên, dẫn tới gánh nặng tài chính ngày càng cao cho nhóm dân số trong độ tuổi lao động. Hệ thống y tế và chăm sóc sức khỏe cũng sẽ chịu áp lực ngày càng lớn khi nhu cầu chăm sóc người cao tuổi tăng cao. Đây là thách thức lớn đối với việc hoạch định chiến lược phát triển bền vững để tận dụng hiệu quả nguồn nhân lực trẻ trước khi bước vào giai đoạn dân số già.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa đang diễn ra ngày càng mạnh mẽ, bản sắc văn hóa dân tộc Việt Nam phải đối mặt với nguy cơ mai một đáng kể. Hiện tượng giao lưu, hội nhập văn hóa trên quy mô toàn cầu mang lại nhiều lợi ích về kinh tế và xã hội nhưng cũng đồng thời tạo ra những thách thức lớn trong việc bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống. Các xu hướng văn hóa ngoại lai, nếu không được tiếp nhận một cách tinh tế và có chọn lọc, có thể làm lu mờ, thậm chí làm xói mòn những nét đẹp vốn có của văn hóa dân tộc. Một trong những biểu hiện rõ ràng nhất của vấn đề này chính là sự thay đổi trong lối sống và tư duy của giới trẻ. Nhiều thanh niên ngày nay dễ dàng tiếp nhận những giá trị mới, hiện đại từ bên ngoài mà ít quan

tâm đến các giá trị truyền thống của dân tộc. Sự phổ biến của các phương tiện truyền thông, mạng xã hội và giải trí quốc tế khiến cho nhiều người trẻ ngày càng xa rời những giá trị văn hóa đặc trưng của dân tộc, như các loại hình nghệ thuật truyền thống, lễ hội dân gian, âm thực truyền thống, và cả những giá trị đạo đức, tinh thần đoàn kết cộng đồng vốn là nét đẹp riêng của người Việt. Tệ nạn xã hội, tỷ lệ phạm tội trong giới trẻ ngày càng diễn biến phức tạp và đang len lỏi vào đời sống của một bộ phận không nhỏ thanh, thiếu niên, làm suy yếu nòng cốt của dân tộc.

Trong một thế giới đầy biến động

Thế giới đang bước vào một thời kỳ phát triển đột phá chưa từng có về công nghệ và khoa học kỹ thuật. Sự phát triển nhanh chóng và mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo, công nghệ sinh học, dữ liệu lớn và tự động hóa đang định hình mạnh mẽ, nhanh chóng cách thức làm việc, sinh hoạt và giao tiếp toàn cầu. Điều này đòi hỏi mỗi quốc gia, trong đó có Việt Nam, phải chuẩn bị kỹ lưỡng một thế hệ trẻ đáp ứng những tiêu chuẩn khắt khe về nguồn nhân lực để hội nhập và phát triển bền vững.

Về mặt trí tuệ, thế hệ trẻ Việt Nam ngày nay cần hơn bao giờ hết khả năng sáng tạo, tư duy phản biện và kỹ năng xử lý nhanh chóng những thay đổi về công nghệ. Thanh niên phải được đào tạo để trở thành những người tiên phong trong việc làm chủ công nghệ mới, có đủ năng lực nghiên cứu, phát triển và ứng dụng những thành tựu tiên tiến nhất vào thực tiễn. Đồng thời, thế hệ trẻ cần có tư duy toàn cầu, khả năng giao tiếp quốc tế và kỹ năng ngoại ngữ vượt trội để chủ động hội nhập vào môi trường quốc tế, cạnh tranh công bằng và hiệu quả với bạn bè thế giới.

Tuy nhiên, trí tuệ thôi là chưa đủ. Thể chất khỏe mạnh và bản lĩnh vững vàng cũng là điều kiện không thể thiếu để thế hệ trẻ có thể thích nghi và phát triển trong môi trường toàn cầu cạnh tranh ngày càng khốc liệt. Một thế hệ thanh niên khỏe mạnh về thể chất sẽ đảm bảo nguồn lực lao động chất lượng cao, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước. Do đó, giáo dục thể chất cần được chú trọng hơn nữa, kết hợp với việc xây dựng hệ thống y tế cộng đồng và cơ sở vật chất thể thao hiện đại nhằm cải thiện sức khỏe tổng thể và nâng cao tầm vóc người Việt Nam.

Trong quá trình hội nhập quốc tế sâu rộng, thế hệ trẻ cũng cần được giáo dục, bồi dưỡng để luôn giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc. Văn hóa đóng vai trò là nền tảng tinh thần quan trọng trong quá trình phát triển toàn diện của thanh niên Việt Nam. Văn hóa không chỉ giúp định hình bản sắc quốc gia mà còn là sức mạnh mềm quan trọng, giúp Việt Nam khẳng định vị thế và hình ảnh trên trường quốc tế. Đồng thời, phẩm chất đạo đức tốt, tinh thần nhân văn sâu sắc và ý thức trách nhiệm xã hội cao phải được bồi dưỡng thường xuyên, nhằm xây dựng một thế hệ trẻ có đủ năng lực và nhân cách để đóng góp tích cực vào sự phát triển chung của xã hội và thế giới.

Thực tế cho thấy, các nước phát triển, các cường quốc thế giới và khu vực đều ưu tiên phát triển giáo dục toàn diện, tăng cường thể chất và bảo tồn, phát huy văn hóa dân tộc để tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững. Chúng ta cần học tập và áp dụng linh hoạt những bài học quốc tế này để xây

dựng một thế hệ thanh niên xuất sắc, đảm bảo đất nước vững bước phát triển trong kỷ nguyên mới.

Trước vận hội mới của đất nước

Sau 80 năm lập nước và 50 năm hoàn toàn thống nhất đất nước và gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, đất nước ta đang bước vào giai đoạn có tính đột phá trong phát triển, mở ra những cơ hội nhưng đồng thời cũng đang đứng trước những thách thức chưa từng có. Đất nước hội nhập ngày càng sâu rộng vào nền kinh tế toàn cầu, đối diện với những biến đổi mạnh mẽ từ những đột phá về khoa học công nghệ và những biến động toàn cầu.

Hướng tới năm 2045, dấu mốc trọng đại kỷ niệm 100 năm thành lập nước, chúng ta đặt ra mục tiêu chiến lược là phải trở thành một nước phát triển, có thu nhập cao. Để đạt được điều đó, Việt Nam cần có một thế hệ trẻ không chỉ xuất sắc về trí tuệ mà còn vượt trội về thể chất, giàu bản sắc văn hóa, đủ khả năng cạnh tranh và sánh vai với các cường quốc năm châu, khẳng định vị thế đất nước trên trường quốc tế.

Quan điểm nhất quán của Đảng và Nhà nước ta là lấy con người làm nền tảng cho sự phát triển bền vững, vì con người vừa là mục đích cuối cùng, vừa là động lực chính thúc đẩy sự phát triển xã hội. Và, phát triển kinh tế - xã hội phải hướng tới mục tiêu thỏa mãn nhu cầu tinh thần và vật chất ngày càng cao hơn của nhân dân. Phát triển con người trở thành vấn đề trọng tâm và mang tính chiến lược quyết định sự thành công của đất nước. Vì vậy, công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc, là một trong những nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng, là nhiệm vụ quan trọng của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội. Đầu tư và phát triển thế hệ trẻ trở thành ưu tiên chiến lược hàng đầu trong giai đoạn mới. Xây dựng và nuôi dưỡng một thế hệ thanh niên mạnh mẽ, trí tuệ và văn minh chính là nền tảng vững chắc để Việt Nam không ngừng vươn lên, trở thành quốc gia phát triển, biểu tượng của khát vọng, sức mạnh và ý chí dân tộc.

Định hướng phát triển con người mới hướng tới năm 2045

Khoảng thời gian từ 2025 đến 2045 chỉ còn đúng 20 năm. Những em bé được sinh ra trong quãng thời gian này sẽ là lớp thanh - thiếu niên của thế hệ mới, là chủ nhân tương lai của đất nước Việt Nam phát triển hưng thịnh. Để hướng tới năm 2045 với tầm nhìn về một Việt Nam phát triển toàn diện, việc định hướng phát triển con người, đặc biệt là thế hệ trẻ, trở thành ưu tiên chiến lược. Trước hết, cần đầu tư mạnh mẽ vào giáo dục và đào tạo nhằm phát triển trí tuệ và tri thức. Hệ thống giáo dục phải được đổi mới sâu rộng, tập trung phát triển các kỹ năng sáng tạo, STEM (khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học), ngoại ngữ, kỹ năng số và công nghệ hiện đại. Giáo dục trí tuệ cần đi đôi với giáo dục văn hóa, đạo đức và thẩm mỹ để hình thành những cá nhân toàn diện. Đồng thời, việc thúc đẩy tinh thần tự học, học tập suốt đời, xây dựng một xã hội học tập toàn diện cũng là nhiệm vụ then chốt. Để xây dựng lực lượng tinh hoa, chúng ta cũng cần có các chính sách đặc biệt để thu hút nhân tài trẻ trở về từ nước ngoài, xây dựng đội ngũ nhân lực có khả năng cạnh tranh toàn cầu.

Song song với giáo dục trí tuệ là chiến lược nâng cao sức khỏe và thể chất của người Việt. Cần khuyến khích phát triển thể thao học đường một cách bài bản và hiệu quả nhằm nâng cao tầm vóc người Việt Nam. Chúng ta cần đặt mục tiêu cụ thể đến năm 2045 là chiều cao trung bình của thanh niên Việt Nam phải đạt một mức nào đó ngang bằng với các nước phát triển trong khu vực. Để hiện thực hóa mục tiêu này, việc đẩy mạnh chăm sóc sức khỏe toàn dân và xây dựng các cơ sở hạ tầng thể thao hiện đại trở thành yêu cầu cấp thiết. Chúng ta cũng cần đặt mục tiêu tăng số lượng vận động viên thể thao thành tích cao, hướng tới giành huy chương tại các giải đấu lớn như ASIAD và Olympic, không chỉ ở các môn đòi hỏi kỹ năng mà cả các môn đòi hỏi thể lực, sức mạnh vượt trội.

Văn hóa là yếu tố không thể thiếu trong chiến lược phát triển con người. Chúng ta cần tiếp tục đầu tư bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa, nghệ thuật, đồng thời đổi mới và hiện đại hóa để phù hợp với thời đại. Mục tiêu là xây dựng con người Việt Nam giàu bản sắc dân tộc: Yêu nước, nhân ái, sáng tạo, hội nhập mà không hòa tan. Việc thúc đẩy công nghiệp văn hóa, đưa văn hóa trở thành một động lực kinh tế và sức mạnh mềm quốc gia cũng cần được chú trọng.

Trong chiến lược phát triển dân số, chúng ta cần duy trì cơ cấu dân số hợp lý, tận dụng hiệu quả giai đoạn dân số vàng hiện nay trước khi bước vào thời kỳ dân số già. Chất lượng dân số cần được cải thiện thông qua các chương trình sức khỏe, dinh dưỡng và giáo dục toàn diện. Chính sách hỗ trợ các gia đình trẻ, khuyến khích mức sinh thay thế và chăm sóc sức khỏe toàn diện cho trẻ em cần được thực hiện đồng bộ.

Việc bồi dưỡng phẩm chất đạo đức, lý tưởng và khát vọng cống hiến trong thanh niên trở nên đặc biệt quan trọng. Chúng ta cần tạo môi trường để giới trẻ tham gia tích cực vào các lĩnh vực chuyển đổi số, kinh tế xanh và các dự án văn hóa quốc gia, đồng thời khuyến khích thanh niên hội nhập quốc tế sâu rộng. Qua đó, thanh niên không chỉ tiếp thu tinh hoa thế giới mà còn lan tỏa những giá trị văn hóa đặc sắc của Việt Nam ra quốc tế.

Để hiện thực hóa các mục tiêu lớn này, Đảng và Nhà nước sẽ đầu tư mạnh mẽ và toàn diện nguồn lực nhằm tạo điều kiện tốt nhất cho sự phát triển của thế hệ trẻ, đặc biệt là “Thế hệ vươn mình”. Giáo dục, đào tạo, thể thao, văn hóa và chính sách dân số sẽ là những trọng tâm ưu tiên hàng đầu trong chiến lược quốc gia. Mỗi chính sách, mỗi chương trình hành động đều hướng tới mục tiêu nâng cao chất lượng cuộc sống và năng lực cạnh tranh quốc tế của thế hệ trẻ Việt Nam. Đảng và Nhà nước sẽ tiếp tục xây dựng, triển khai các cơ chế, chính sách tạo môi trường và điều kiện thuận lợi để thanh niên phát triển lành mạnh, toàn diện, hài hòa về đức - trí - thể - mỹ.

Cần nghiên cứu, xây dựng các nhóm chính sách đặc thù, phù hợp nhằm phát huy vai trò tiên phong của thanh niên trong lao động sản xuất, tham gia cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, đi đầu trong nghiên cứu và ứng dụng công nghệ, chuyển đổi số quốc gia, khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo; tích cực tham gia thực hiện các công trình, dự án phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh và hội nhập quốc tế.

Đồng thời, cần tăng cường các giải pháp xây dựng nguồn nhân lực trẻ chất lượng cao; rà soát, sửa đổi và bổ sung các chính sách trọng điểm quốc gia dành cho tài năng trẻ; có những chính sách đột phá về học tập, phân luồng hướng nghiệp, đào tạo nghề, việc làm, nhà ở, các thiết chế văn hóa, thể thao cho thanh thiếu niên. Cần xác định những giải pháp cụ thể nhằm phòng ngừa, chống và giảm tỷ lệ tội phạm trong thanh niên; triển khai đồng bộ bộ chỉ số thống kê về thanh niên; xây dựng bộ tiêu chí vì sự phát triển thanh niên Việt Nam cấp tỉnh.

Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh cần tiếp tục đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả, nội dung, phương pháp hoạt động theo hướng gắn với mục tiêu phát triển của địa phương, đất nước, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân; coi trọng chiều sâu, hiệu quả thiết thực, bảo đảm tiếp cận sâu, rộng tới mọi tầng lớp thanh thiếu niên. Tổ chức Đoàn cần phát huy tinh thần cống hiến, vai trò xung kích của thanh niên trong phát triển kinh tế xã hội, bảo đảm quốc phòng an ninh, hội nhập quốc tế; phát triển khoa học công nghệ, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số; bảo vệ nền tảng tư tưởng của đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; tham gia phòng, chống, giảm tỷ lệ tội phạm trong thanh thiếu niên.

Bên cạnh sự hỗ trợ từ Đảng và Nhà nước và các tổ chức chính trị-xã hội, sự đồng hành, hợp tác từ gia đình, nhà trường và cộng đồng doanh nghiệp là yếu tố then chốt, không thể thiếu trong hành trình phát triển của thanh niên. Gia đình giữ vai trò nền tảng, nhà trường là nơi rèn luyện trí tuệ và nhân cách, còn các tổ chức, doanh nghiệp sẽ là môi trường lý tưởng để các bạn trẻ thể hiện năng lực sáng tạo, rèn luyện kỹ năng và tích lũy kinh nghiệm thực tế.

Hơn hết, chính thanh niên mới là lực lượng quyết định thành công của các mục tiêu, tầm nhìn này. Mọi thanh niên Việt Nam cần chủ động học tập, rèn luyện và không ngừng phấn đấu để khẳng định bản thân. Thế hệ trẻ cần tự tin bước ra thế giới, mang theo hành trang là tri thức sâu rộng, thể chất khỏe mạnh và tâm hồn giàu bản sắc văn hóa Việt Nam, đồng thời phải rèn luyện bản thân trở thành những công dân toàn cầu mang hồn Việt, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Với tầm nhìn đó, dịp kỷ niệm 100 năm ngày thành lập nước sẽ là cột mốc quan trọng mà đất nước ta hướng tới với niềm tự hào và kỳ vọng. Trên chặng đường 20 năm tiếp theo hướng tới cột mốc đó, chúng ta cùng chia sẻ chung một khát vọng: Xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam bản lĩnh, tiên bộ, xuất sắc về trí tuệ, vượt trội về thể chất và đậm đà bản sắc văn hóa, đủ sức tự tin sánh vai cùng bạn bè quốc tế, góp phần đưa đất nước vươn tới hùng cường và phát triển.

Tô Lâm, Tổng Bí thư Ban chấp hành Trung ương Đảng